

31989L0106

L 40/12

JURNALUL OFICIAL AL COMUNITĂȚILOR EUROPENE

11.2.1989

DIRECTIVA CONSILIULUI
din 21 decembrie 1988
privind apropierea actelor cu putere de lege și a actelor administrative ale statelor membre referitoare la
materialele de construcții

(89/106/CEE)

CONSILIUL COMUNITĂȚILOR EUROPENE,

având în vedere Tratatul de instituire a Comunității Economice Europene, în special articolul 100a,

având în vedere propunerea Comisiei ⁽¹⁾,

în cooperare cu Parlamentul European ⁽²⁾,

având în vedere avizul Comitetului Economic și Social ⁽³⁾,

întrucât statele membre trebuie să se asigure că, pe teritoriul lor, lucrările de construcții și lucrările publice sunt proiectate și realizate în așa fel încât să nu afecteze siguranța persoanelor, a animalelor și a bunurilor, respectând în același timp și alte cerințe esențiale în interesul bunăstării generale;

întrucât în statele membre există dispoziții care conțin cerințe privind nu numai siguranța construcțiilor, ci și sănătatea, durabilitatea, economia de energie, protecția mediului, aspectele economice și alte aspecte care prezintă importanță în interesul public;

întrucât cerințele prevăzute anterior, care fac deseori obiectul actelor cu putere de lege și al actelor administrative, au o influență directă asupra naturii produselor pentru construcții folosite și sunt reflectate în standardele naționale, în omologările tehnice și în alte specificații și dispoziții tehnice care, prin deosebirile dintre ele, constituie o barieră în calea comerțului în interiorul Comunității;

întrucât Cartea albă privind realizarea pieței interne, aprobată de Consiliul European din iunie 1985, prevede la punctul 71 că, în cadrul politicii generale, se va pune accentul pe anumite sectoare, și mai ales pe sectorul construcțiilor; întrucât eliminarea barierele tehnice în domeniul construcțiilor, în măsura în care acestea nu pot fi eliminate prin recunoașterea mutuală a echivalenței dintre toate statele membre, trebuie să urmeze noua abordare prevăzută în rezoluția Consiliului din 7 mai 1985 ⁽⁴⁾ care impune

definirea unor cerințe esențiale privind siguranța și a altor aspecte care prezintă o importanță pentru binele general, fără a reduce nivelurile existente și justificate de protecție în statele membre;

întrucât cerințele esențiale constituie criteriile generale și, în același timp, criteriile specifice față de care trebuie să se alinieze lucrările de construcții; întrucât este necesar ca acestea să fie interpretate în sensul că lucrările de construcții sunt conforme, cu un grad de fiabilitate adecvat, cu una, cu mai multe sau cu toate aceste cerințe în cazul în care există o reglementare care să le prevadă;

întrucât, ca bază pentru standardele armonizate sau pentru alte specificații tehnice la un nivel european și pentru stabilirea și acordarea omologării tehnice europene, vor fi stabilite documente (documente interpretative) în vederea concretizării exigențelor esențiale la un nivel tehnic;

întrucât aceste cerințe esențiale constituie baza pentru stabilirea unor standarde armonizate la nivel european privind produsele pentru construcții; întrucât, pentru a avea o contribuție majoră la o piață internă unică, pentru a permite unui număr cât mai mare de fabricanți să aibă acces la această piață, pentru a-i asigura acesteia maximum de transparență și pentru a crea condițiile unui regim european general armonizat în domeniul construcțiilor, este necesar să fie instaurate, în măsura posibilului și cât mai repede, standarde armonizate; întrucât aceste standarde sunt stabilite de către organisme particulare și trebuie să se mențină în limitele unor texte care nu constrâng; întrucât, pentru aceasta, Comitetul European pentru Standardizare (CEN) și Comitetul european pentru standardizare electrotehnică (Cenelec) sunt recunoscute ca fiind organismele competente pentru a adopta standarde armonizate, în conformitate cu orientările generale privind cooperarea între Comisie și aceste două organisme, semnate la 13 noiembrie 1984; întrucât, în sensul prezentei directive, prin standard armonizat se înțelege o specificație tehnică (standard european sau document armonizat) adoptată de unul din aceste organisme sau de către amândouă, având mandatul Comisiei, în conformitate cu Directiva 83/189/CEE a Consiliului din 28 martie 1983, care prevede o procedură de informare în domeniul standardelor și reglementărilor tehnice ⁽⁵⁾;

întrucât, luând în considerare natura specială a produselor pentru construcții, este necesar ca aceste standarde armonizate să fie formulate într-un mod precis; întrucât este deci necesară stabilirea unor documente interpretative pentru a crea o legătură între mandatele de standardizare și cerințele esențiale; întrucât standardele armonizate, exprimate pe cât posibil în termeni de

⁽¹⁾ JO C 93, 6.4.1987, p. 1.

⁽²⁾ JO C 305, 16.11.1987, p. 74 și JO C 326, 19.12.1988.

⁽³⁾ JO C 95, 11.4.1988, p. 29.

⁽⁴⁾ JO C 136, 4.6.1985, p. 1.

⁽⁵⁾ JO L 109, 26.4.1981, p. 8.

performanță a produselor, iau în considerare aceste documente interpretative, care sunt stabilite în cooperare cu statele membre;

întrucât nivelurile de performanță pe care trebuie să le atingă în viitor produsele în statele membre și cerințele pe care trebuie să le îndeplinească vor fi repartizate în clase în documentele interpretative și în specificațiile tehnice armonizate, în așa fel încât să ia în considerare diferitele niveluri de cerințe esențiale pe care trebuie să le îndeplinească anumite lucrări și diferențele de condiții existente în statele membre;

întrucât este necesar ca standardele armonizate să conțină clasificări care să permită continuarea introducerii pe piață a produselor pentru construcții care răspund cerințelor esențiale și care sunt fabricate și utilizate legal, în conformitate cu tradițiile tehnice bazate pe condițiile locale, climatice și altele;

întrucât se consideră că un produs îndeplinește condițiile de utilizare dacă este în conformitate cu un standard armonizat, cu o omologare tehnică europeană sau o specificație tehnică nearmonizată recunoscută la nivel comunitar; întrucât, în cazul în care produsele au puțină importanță din punctul de vedere al cerințelor esențiale și nu respectă specificațiile tehnice existente, îndeplinirea condițiilor de utilizare poate fi atestată de un organism desemnat;

întrucât produsele despre care se consideră astfel că îndeplinesc condițiile de utilizare pot fi ușor recunoscute prin marca CE; întrucât este necesar ca acestea să poată circula liber și să poată fi utilizate în conformitate cu destinația lor în toată Comunitatea;

întrucât, în cazul produselor pentru care nu pot fi stabilite sau prevăzute standarde europene într-un termen rezonabil sau în cazul produselor care nu respectă evident un standard, faptul că aceste produse îndeplinesc condițiile de utilizare poate fi demonstrat prin omologări tehnice europene eliberate pe baza unor directive comune; întrucât este necesar ca directivele comune pentru eliberarea omologărilor tehnice să fie adoptate pe baza unor documente interpretative;

întrucât, în absența unor standarde armonizate și a unor omologări tehnice europene, specificațiile tehnice naționale sau altele nearmonizate pot fi considerate o bază adecvată pentru a presupune că sunt îndeplinite cerințele esențiale;

întrucât este necesară asigurarea conformității produselor cu standardele armonizate și cu omologările tehnice nearmonizate recunoscute la nivel european cu ajutorul unor proceduri de control al producției aplicate de către fabricanți și al unor proceduri de monitorizare, de încercare și de certificare aplicate de părți terțe independente și calificate sau de către fabricanții înșiși;

întrucât este necesar să fie prevăzută o procedură specială ca măsură provizorie pentru produsele pentru care nu există încă

standarde sau omologări tehnice recunoscute la nivel european; întrucât este necesar ca această procedură să faciliteze recunoașterea rezultatelor încercărilor efectuate într-un alt stat membru în conformitate cu cerințele tehnice ale statului membru de destinație;

întrucât este necesară crearea unui comitet permanent pentru construcții, format din experți desemnați de către statele membre și care să asiste Comisia în cazul problemelor care decurg din punerea în aplicare și aplicarea practică a prezentei directive;

întrucât este necesar ca responsabilitatea statelor membre pentru siguranța, sănătatea și alte aspecte la care se referă cerințele esențiale pe teritoriul acestora să fie recunoscute într-o clauză de salvagardare care să prevadă măsuri de protecție adecvate,

ADOPTĂ PREZENTA DIRECTIVĂ:

CAPITOLUL I

Domeniul de aplicare – Definiții – Cerințe – Specificații tehnice – Libera circulație a mărfurilor

Articolul 1

(1) Prezenta directivă se aplică produselor pentru construcții în măsura în care li se aplică cerințele esențiale privind lucrările și care sunt prevăzute la articolul 3 alineatul (1).

(2) În înțelesul prezentei directive, „produs pentru construcții” înseamnă orice produs care este fabricat în vederea încorporării sale, în mod durabil, în lucrările de construcții, care se referă atât la clădiri, cât și la lucrările publice.

„Produsele pentru construcții” sunt denumite în continuare „produse”; lucrările de construcții, care se referă atât la clădiri, cât și la lucrările publice, sunt denumite în continuare „lucrări”.

Articolul 2

(1) Statele membre iau toate măsurile necesare pentru a garanta că produsele prevăzute la articolul 1 și destinate utilizării în lucrări pot fi introduse pe piață numai dacă îndeplinesc condițiile de utilizare prevăzute, adică numai dacă au asemenea caracteristici, încât lucrările în care trebuie încorporate, asamblate, utilizate sau instalate vor putea, cu condiția să fi fost corect proiectate și construite, îndeplinesc cerințele esențiale prevăzute la articolul 3 în cazul în care aceste lucrări fac obiectul unei reglementări care să conțină astfel de cerințe.

(2) Atunci când produsele fac obiectul altor directive comunitare privind alte aspecte, marca de conformitate CE, denumită în continuare „marca CE”, care este menționată la articolul 4 alineatul (2), indică, în acest caz, că produsele răspund în egală măsură cerințelor acestor directive.

(3) Atunci când o directivă viitoare privește în principal alte aspecte și doar într-o mică măsură cerințele esențiale menționate în prezenta directivă, este necesar ca aceasta să prevadă dispoziții care să garanteze că răspunde și cerințelor prezentei directive.

(4) Prezenta directivă nu aduce atingere dreptului statelor membre de a stabili, respectând dispozițiile tratatului, cerințele pe care le consideră necesare pentru asigurarea protecției lucrătorilor atunci când utilizează produsele, cu condiția ca prin aceasta să nu determine o modificare a produselor neprevăzută în prezenta directivă.

Articolul 3

(1) Cerințele esențiale care se aplică lucrărilor și care pot influența caracteristicile tehnice al unui produs sunt enunțate prin stabilirea unor obiective prevăzute la anexa 1. Una, mai multe sau toate aceste cerințe se pot aplica; ele trebuie respectate în timpul unei durate de viață rezonabile din punct de vedere economic.

(2) Pentru a se lua în considerare eventualele diferențe în ceea ce privește condițiile geografice sau climatice sau modul de viață, precum și eventualele diferențe de nivel de protecție care există la nivel național, regional sau local, fiecare cerință esențială poate determina stabilirea unor clase de performanță în documentele menționate la alineatul (3) și în specificațiile tehnice prevăzute la articolul 4 pentru respectarea acestei cerințe.

(3) Cerințele esențiale sunt precizate în documente (documente interpretative) destinate stabilirii legăturilor necesare între cerințele esențiale indicate în alineatul (1) și mandatele de standardizare, mandatele care privesc ghidurile de agrement tehnic european sau recunoașterea altor specificații tehnice în înțelesul articolelor 4 și 5.

Articolul 4

(1) În sensul prezentei directive, prin „specificații tehnice” se înțelege standardele și agrementele tehnice.

În sensul prezentei directive, prin „standarde armonizate” se înțelege specificațiile tehnice adoptate de către CEN sau Cenelec sau de către aceste două organisme, având mandatul Comisiei dat în conformitate cu Directiva 83/189/CEE pe baza unui aviz emis de către comitetul menționat la articolul 19 și în conformitate cu orientările generale privind cooperarea între Comisie și aceste două organisme, semnate la 13 noiembrie 1984.

(2) Statele membre consideră că îndeplinesc condițiile de utilizare acele produse care permit lucrărilor pentru care sunt utilizate, cu condiția ca acestea din urmă să fie corect proiectate și construite,

să îndeplinească cerințele esențiale prevăzute la articolul 3 și ca aceste produse să poarte marca CE. Marca CE atestă:

- (a) că ele sunt conforme cu standardele naționale care transpun standardele armonizate și ale căror referințe au fost publicate în *Jurnalul Oficial al Comunităților Europene*. Statele membre publică referințele acestor standarde naționale;
- (b) că ele sunt conforme cu un agrement tehnic european eliberat în conformitate cu procedura descrisă în capitolul III;
- (c) sau că ele sunt conforme cu specificațiile tehnice naționale prevăzute la alineatul (3), în măsura în care nu există specificații armonizate; se stabilește o listă a acestor specificații naționale în conformitate cu procedura prevăzută la articolul 5 alineatul (2).

(3) Statele membre pot comunica Comisiei textul specificațiilor tehnice naționale pe care le consideră conforme cu cerințele esențiale prevăzute la articolul 3. Comisia comunică de îndată celorlalte state membre aceste specificații tehnice naționale. În conformitate cu procedura prevăzută la articolul 5 alineatul (2), ea notifică statelor membre acele specificații tehnice naționale care beneficiază de prezumția de conformitate cu cerințele esențiale prevăzute la articolul 3.

Procedura este inițiată și urmată de către Comisie, care consultă comitetul menționat la articolul 19.

Statele membre publică referințele specificațiilor tehnice menționate. Comisia le publică tot în *Jurnalul Oficial al Comunităților Europene*.

(4) Atunci când un fabricant sau reprezentantul autorizat al acestuia stabilit în Comunitate nu a aplicat sau a aplicat parțial specificațiile tehnice existente menționate la alineatul (2), după care, conform criteriilor enunțate în articolul 13 alineatul (4), produsul trebuie să facă obiectul unei declarații de conformitate așa cum este aceasta definită în anexa III punctul 2(ii) a doua și a treia posibilitate, se aplică deciziile corespunzătoare luate în temeiul articolului 13 alineatul (4) și al anexei III și se consideră că un produs îndeplinește condițiile de utilizare în sensul articolului 2 alineatul (1) în conformitate cu procedura stabilită în anexa III punctul 2(ii) a doua posibilitate.

(5) Comisia, care consultă comitetul menționat la articolul 19, stabilește, gestionează și actualizează periodic o listă a produselor care au o incidență foarte slabă asupra sănătății și securității și pentru care o declarație de conformitate „după regulile artei” ține loc de autorizație de introducere pe piață.

(6) Marca CE înseamnă că produsele răspund cerințelor formulate în alineatele (2) și (4). Răspunderea aplicării mărcii CE pe

produsul respectiv, pe o etichetă lipită pe produs, pe ambalajul acestuia sau pe documentele comerciale de însoțire îi revine fabricantului sau reprezentantului autorizat al acestuia stabilit în Comunitate.

Modelul mărcii CE și condițiile de utilizare sunt precizate în anexa III.

Produsele prevăzute la alineatul (5) nu trebuie să poarte marca CE.

Articolul 5

(1) Atunci când un stat membru sau Comisia estimează că standardele armonizate sau acordurile tehnice europene prevăzute la articolul 4 alineatul (2) literele (a) și (b) sau mandatele prevăzute în capitolul II nu respectă articolele 2 și 3, acest stat membru sau Comisia sesizează comitetul menționat la articolul 19 și își expune motivele. Comitetul emite un aviz de urgență.

Având în vedere avizul acestui comitet și după consultarea comitetului instituit de Directiva 83/189/CEE, atunci când este vorba de standarde armonizate, Comisia indică statelor membre dacă standardele sau acordurile respective trebuie sau nu retrase din publicațiile prevăzute la articolul 7 alineatul (3).

(2) După primirea comunicării prevăzute la articolul 4 alineatul (3), Comisia consultă comitetul menționat în articolul 19. Având în vedere avizul acestuia, Comisia indică statelor membre dacă specificația tehnică respectivă trebuie sau nu să beneficieze de prezumția de conformitate și, dacă este cazul, publică referințele acesteia în *Jurnalul Oficial al Comunităților Europene*.

În cazul în care Comisia sau un stat membru estimează că o specificație tehnică nu mai îndeplinește condițiile necesare pentru a fi considerată conformă cu articolele 2 și 3, Comisia consultă comitetul menționat la articolul 19. Având în vedere avizul acestuia, Comisia indică statelor membre dacă specificația tehnică națională respectivă trebuie sau nu să beneficieze de prezumția de conformitate și, dacă nu este cazul, indică dacă referințele menționate la articolul 4 alineatul (3) trebuie retrase.

Articolul 6

(1) Statele membre nu împiedică libera circulație, introducerea pe piață sau utilizarea pe teritoriul lor a produselor care respectă dispozițiile prezentei directive.

Statele membre veghează ca utilizarea unor astfel de produse, în conformitate cu destinația lor, să nu fie interzisă de reguli sau de condiții impuse de către organisme publice sau de organisme private care acționează în calitate de întreprinderi publice sau de organisme publice de pe o poziție de monopol.

(2) Statele membre autorizează totuși introducerea pe piață, pe teritoriul lor, a produselor care nu sunt prevăzute la articolul 4 alineatul (2) dacă respectă dispoziții de drept intern conforme cu tratatul și aceasta până când specificațiile tehnice europene prevăzute la capitolele II și III nu dispun altfel. Comisia și comitetul prevăzute la articolul 19 urmăresc și reexaminează cu regularitate evoluția specificațiilor tehnice europene.

(3) Atunci când specificațiile tehnice europene, prin esența lor sau în temeiul documentelor interpretative prevăzute la articolul 3 alineatul (3), conțin diferite clase care corespund diferitelor niveluri de performanță, statele membre nu pot determina niveluri de performanță care trebuie respectate atât pe teritoriul lor, cât și în cadrul clasificărilor adoptate la nivel comunitar și cu condiția de a utiliza toate clasele, anumite clase sau o singură clasă.

CAPITOLUL II

Standarde armonizate

Articolul 7

(1) Pentru a se asigura calitatea standardelor armonizate care se aplică produselor, aceste standarde trebuie stabilite de către organismele europene de standardizare în conformitate cu mandatele pe care le primesc de la Comisie conform procedurii prevăzute de Directiva 83/189/CEE și, după consultarea comitetului menționat la articolul 19, conform orientărilor generale privind cooperarea între Comisie și aceste organisme, semnate la 13 noiembrie 1984.

(2) Este necesar ca standardele stabilite în acest fel, luând în considerare documentele interpretative, să fie exprimate, pe cât posibil, în termeni de performanță a produselor.

(3) De îndată ce standardele au fost stabilite de către organismele europene de standardizare, Comisia publică referințele acestora în *Jurnalul Oficial al Comunităților Europene*, seria C.

CAPITOLUL III

Acord tehnic european

Articolul 8

(1) Acordul tehnic european este aprecierea tehnică favorabilă a îndeplinirii condițiilor de utilizare prevăzută în cazul unui produs, bazat pe respectarea cerințelor esențiale prevăzute pentru lucrările în care trebuie utilizat produsul.

- (2) Acordul tehnic european poate fi acordat:
- (a) pentru produsele pentru care nu există nici standarde armonizate, nici standarde naționale recunoscute, nici mandat de standard european și pentru care Comisia, după consultarea comitetului menționat la articolul 19, estimează că un standard nu poate fi elaborat sau nu poate fi elaborat deocamdată;
- (b) pentru produsele care fac derogare, într-un mod semnificativ, de la standardele armonizate sau de la standardele naționale recunoscute.

Chiar în cazul în care a fost acordat un mandat pentru un standard armonizat, litera (a) nu exclude acordarea acordului tehnic european pentru anumite produse pentru care există ghid de omologare tehnică. Această dispoziție se aplică până la intrarea în vigoare a standardului armonizat în statele membre.

- (3) În cazuri speciale, Comisia poate, prin derogare de la alineatul (2) litera (a), să autorizeze eliberarea unui acord tehnic european, după consultarea comitetului menționat la articolul 19, pentru produsele pentru care există un mandat în vederea unui standard armonizat sau pentru care Comisia a stabilit că poate fi elaborat un standard armonizat. Autorizația este valabilă pentru o perioadă determinată.

- (4) Acordul tehnic european este acordat, în general, pentru 5 ani. Acest termen poate fi prelungit.

Articolul 9

(1) Acordul tehnic european pentru un produs se bazează pe examinări, încercări și pe o apreciere bazată pe documentele interpretative menționate la articolul 3 alineatul (3), precum și pe ghidurile prevăzute la articolul 11 privind acest produs sau familia de produse care îi corespunde.

(2) Atunci când ghidurile prevăzute la articolul 11 nu există sau nu există încă, poate fi acordat un acord tehnic european cu trimitere la cerințele esențiale și la documentele interpretative atunci când aprecierea produsului este adoptată de organismele de acord, care acționează împreună în cadrul organizației menționate la anexa II. Atunci când există un dezacord între organismele desemnate, comitetul menționat la articolul 19 este sesizat cu privire la acestea.

(3) Acordul tehnic european pentru un produs este acordat într-un stat membru, în conformitate cu procedura prevăzută în anexa II, la cererea fabricantului sau a reprezentantului autorizat al acestuia stabilit în Comunitate.

Articolul 10

(1) Fiecare stat membru comunică celorlalte state membre și Comisiei numele și adresa organismelor care sunt abilitate să acorde acorduri tehnice europene.

(2) Organismele de acord tehnic trebuie să îndeplinească cerințele prezentei directive și trebuie să fie în măsură:

- să evalueze îndeplinirea condițiilor de utilizare a produselor noi pe baza unor cunoștințe științifice și practice;
- să se pronunțe în mod imparțial față de interesele fabricantilor implicați sau ale reprezentanților autorizați ai acestora;
- să realizeze sinteza contribuțiilor tuturor părților interesate în vederea unei aprecieri echilibrate.

(3) Lista organismelor de acord competente pentru acordarea acordurilor tehnice europene, precum și orice modificare a listei menționate se publică în *Jurnalul Oficial al Comunităților Europene*, seria C.

Articolul 11

(1) Comisia, după ce a consultat comitetul menționat la articolul 19, dă organizației care grupează organismele de acord desemnate de către statele membre mandate pentru stabilirea ghidurilor de acord tehnic european pentru un produs sau o familie de produse.

(2) Ghidurile de acord tehnic european pentru un produs sau o familie de produse implică următoarele elemente:

- (a) lista documentelor interpretative pertinente menționate la articolul 3 alineatul (3);
- (b) cerințele concrete pe care trebuie să le îndeplinească un produs în virtutea cerințelor esențiale prevăzute la articolul 3 alineatul (1);
- (c) metodele de încercare;
- (d) metoda de evaluare și de exploatare a rezultatelor încercărilor;
- (e) procedurile de inspecție și de conformitate care trebuie să răspundă articolelor 13, 14 și 15;
- (f) perioada de validitate a acordului tehnic european.

(3) Ghidurile de acord tehnic european sunt publicate, după consultarea comitetului prevăzut la articolul 19, de către statele membre în limba (limbile) lor oficială(e).

CAPITOLUL IV

Documente interpretative

Articolul 12

(1) După consultarea comitetului menționat la articolul 19, Comisia numește comitete tehnice la care participă statele

membre în vederea elaborării documentelor interpretative prevăzute la articolul 3 alineatul (3).

(2) Documentele interpretative:

- (a) precizează cerințele esențiale prevăzute la articolul 3 și definite în anexa I, armonizând terminologia și noțiunile tehnice de bază și indicând clase sau niveluri pentru fiecare cerință, atunci când este necesar și dacă nivelul de cunoștințe științifice și tehnice o permite;
- (b) indică metode de corelare între aceste niveluri sau clase de cerințe și specificațiile tehnice prevăzute la articolul 4: metode de calcul și de determinare, reguli tehnice de proiectare etc.;
- (c) servesc drept referințe pentru stabilirea unor standarde armonizate și a unor ghiduri de agrement tehnic european și pentru recunoașterea specificațiilor tehnice naționale în conformitate cu articolul 4 alineatul (3).

(3) După consultarea comitetului menționat la articolul 19, Comisia publică documentele interpretative în *Jurnalul Oficial al Comunităților Europene*, seria C.

CAPITOLUL V

Atestare de conformitate

Articolul 13

(1) Răspunderea atestării că produsele sunt conforme cu cerințele unei specificații tehnice în sensul articolului 4 revine fabricantului sau reprezentantului autorizat al acestuia, stabilit în Comunitate.

(2) Se consideră că produsele care fac obiectul unei atestări de conformitate sunt conforme cu specificațiile tehnice în sensul articolului 4. Această conformitate este stabilită cu ajutorul încercărilor sau al altor verificări pe baza specificațiilor tehnice, în conformitate cu anexa III.

(3) Atestarea conformității unui produs presupune:

- (a) fie ca fabricantul să dispună, în uzină, de un sistem de control al producției care să permită asigurarea conformității producției cu specificațiile tehnice pertinente;
- (b) fie ca, pentru anumite produse menționate în specificațiile tehnice pertinente, pe lângă sistemul de control al producției aplicat în uzină, să intervină, în evaluarea și monitorizarea controalelor de producție sau a produselor propriu-zise, un organism de certificare desemnat.

(4) După consultarea comitetului prevăzut la articolul 19, Comisia stabilește care dintre procedurile prevăzute la alineatul (3) se aplică unui produs sau unui grup de produse anume, în conformitate cu dispozițiile speciale indicate în anexa III, în funcție de:

- (a) importanța rolului produsului față de cerințele esențiale și, mai ales, cele care se referă la sănătate și siguranță;
- (b) natura produsului;
- (c) influența pe care o poate avea variabilitatea caracteristicilor produsului respectiv asupra capacităților produsului de a îndeplini funcția pentru care a fost proiectat;
- (d) existența probabilă a unor defecte de fabricație ale produsului.

În fiecare din aceste cazuri, se alege procedura cea mai puțin costisitoare și care să fie compatibilă cu siguranța.

Procedura astfel determinată este indicată în mandate, precum și în specificațiile tehnice sau în textele publicate ale acestora.

(5) În cazul fabricării la bucată (și nu de serie), este suficientă o declarație de conformitate, așa cum este menționată în anexa III punctul 2(i) a treia posibilitate, în cazul în care nu există dispoziții care să prevadă contrariul în specificațiile tehnice, pentru produsele care au implicații deosebit de importante în ceea ce privește sănătatea și siguranța.

Articolul 14

(1) În conformitate cu anexa III, procedurile menționate determină:

- (a) în cazul articolului 13 alineatul (3) litera (a), prezentarea, de către fabricant sau de către reprezentantul autorizat al acestuia, stabilit în Comunitate, a unei declarații de conformitate a produsului sau
- (b) în cazul articolului 13 alineatul (3) litera (b), eliberarea, de către organismul de certificare desemnat, a unui certificat de conformitate pentru un sistem de control al producției și de monitorizare sau pentru produsul propriu-zis.

Modalitățile de efectuare a procedurilor în cazul atestării de conformitate sunt stabilite în anexa III.

(2) Declarația de conformitate a fabricantului sau certificatul de conformitate dau fabricantului sau reprezentantului autorizat al acestuia, stabilit în Comunitate, dreptul de a aplica marca CE pe produsul propriu-zis, pe o etichetă care îl însoțește, pe ambalaj sau pe documentele comerciale de însoțire. Modelul mărcii CE și modalitățile de utilizare a acesteia în cadrul diferitelor proceduri de atestare de conformitate figurează în anexa III.

Articolul 15

(1) Statele membre supraveghează utilizarea corectă a mărcii CE.

(2) Atunci când se constată că marca CE a fost aplicată arbitrar pe un produs care nu îndeplinește sau nu mai îndeplinește prezenta directivă, statul membru în care a fost atestată conformitatea interzice, dacă este cazul, marca CE și retrage din circulație produsele care nu au fost vândute sau procedează la ștergerea mărcii, atât timp cât produsul respectiv nu respectă criteriile de conformitate.

Statul membru care este în această situație informează imediat celelalte state membre și Comisia cu privire la aceasta, furnizând toate detaliile calitative și cantitative necesare pentru identificarea produsului care nu este conform cu standardele.

(3) Statele membre iau măsurile necesare pentru a interzice aplicarea pe produse sau pe ambalajele acestora a unor mărci care pot fi confundate cu marca CE.

CAPITOLUL VI

Proceduri speciale

Articolul 16

(1) Atunci când, pentru un produs anume, nu există specificații tehnice așa cum sunt ele definite în articolul 4, statul membru de destinație, procedând pe bază de cerere, de la caz la caz, consideră acest produs ca fiind conform cu dispozițiile naționale în vigoare dacă a satisfăcut condițiile de utilizare în urma încercărilor și controalelor efectuate în statul membru de fabricație de către un organism desemnat în conformitate cu metodele în vigoare în statul membru de destinație sau recunoscute ca fiind echivalente de către acesta din urmă.

(2) Statul membru de fabricație indică statului membru de destinație, ale cărui reglementări se aplică încercărilor și controalelor de efectuat, organismul pe care are intenția să-l desemneze în acest sens. Statul membru de destinație și statul membru de fabricație își comunică toate informațiile necesare. În urma schimbului de informații, statul membru de fabricație acreditează organismul astfel desemnat. Dacă unul dintre statele membre are îndoieli, el își justifică poziția și informează Comisia.

(3) Statele membre asigură ca organismele desemnate să își acorde reciproc toată asistența necesară.

(4) Atunci când un stat membru constată că un organism desemnat nu efectuează încercările și controalele în conformitate cu

dispozițiile naționale, el informează statul membru în care a fost desemnat organismul respectiv cu privire la aceasta. Acesta comunică celuilalt stat membru, într-un termen rezonabil, măsurile pe care le-a luat. Dacă acesta din urmă nu consideră că măsurile luate sunt suficiente, el poate să interzică introducerea pe piață și utilizarea produsului respectiv sau le poate accepta, dar în condiții speciale. El informează celălalt stat membru și Comisia cu privire la aceasta.

Articolul 17

Statele membre de destinație consideră că rapoartele stabilite și atestările de conformitate eliberate în statul membru de fabricație, în conformitate cu procedura prevăzută la articolul 16, au aceeași valoare ca și documentele naționale care le corespund.

CAPITOLUL VII

Organismele desemnate

Articolul 18

(1) Fiecare stat membru trimite Comisiei o listă care să cuprindă numele și adresa organismelor de certificare, a organismelor de inspecție și a laboratoarelor de încercări care au fost desemnate de către acest stat membru pentru sarcinile care trebuie executate în scopul agrementului tehnic, al certificatelor de conformitate, al realizării inspecțiilor și încercărilor în conformitate cu prezenta directivă.

(2) Organismele de certificare, organismele de inspecție și laboratoarele de încercări trebuie să fie constituite în conformitate cu criteriile enunțate în anexa IV.

(3) Statele membre trebuie să indice produsele care țin de competența organismelor și a laboratoarelor menționate la alineatul (1) și natura sarcinilor care le sunt încredințate.

CAPITOLUL VIII

Comitetul permanent pentru construcții

Articolul 19

(1) Se instituie un comitet permanent pentru construcții.

(2) Comitetul este format din reprezentanți desemnați de către statele membre. El este prezidat de un reprezentant al Comisiei. Fiecare stat membru desemnează doi reprezentanți. Reprezentanții pot fi însoțiți de experți.

(3) Comitetul își stabilește regulamentul de procedură.

Articolul 20

(1) Comitetul menționat la articolul 19 poate, la cererea președintelui sau a unui stat membru, să examineze orice problemă pe care o ridică punerea în aplicare și aplicarea practică a prezentei directive.

(2) Sunt adoptate dispozițiile necesare pentru:

- (a) stabilirea claselor de cerințe, în măsura în care ele nu figurează în documentele interpretative, precum și definirea procedurii de atestare de conformitate în mandatele de standardizare în conformitate cu articolul 7 alineatul (1) și cu ghidurile de agrement în conformitate cu articolul 11 alineatul (1);
- (b) stabilirea unor instrucțiuni pentru elaborarea documentelor interpretative prevăzute la articolul 12 alineatul (1) și luarea unor decizii privind documentele interpretative în conformitate cu articolul 12 alineatul (3);
- (c) recunoașterea, în conformitate cu articolul 4 alineatul (3), a specificațiilor tehnice naționale,

în conformitate cu procedura prevăzută la alineatele (3) și (4).

(3) Reprezentantul Comisiei supune comitetului un proiect cu măsurile care urmează a fi adoptate. Comitetul își dă avizul cu privire la acest proiect în termenul pe care președintele îl poate stabili în funcție de urgența subiectului în cauză. Avizul este emis cu majoritatea prevăzută în articolul 148 alineatul (2) din tratat pentru deciziile pe care Consiliul trebuie să le adopte la propunerea Comisiei. În cadrul comitetului voturile reprezentanților statelor membre sunt ponderate conform articolului menționat anterior. Președintele nu participă la vot.

(4) Comisia adoptă măsurile preconizate dacă acestea sunt conforme cu avizul Comitetului.

Dacă măsurile preconizate nu sunt conforme cu avizul comitetului sau în absența avizului, Comisia prezintă Consiliului, fără întârziere, o propunere cu privire la măsurile ce trebuie adoptate. Consiliul hotărăște cu majoritate calificată.

Dacă, la expirarea unui termen de 3 luni începând cu data la care i-a fost prezentată propunerea, Consiliul nu a hotărât, Comisia adoptă măsurile propuse.

CAPITOLUL IX

Clauza de salvagardare*Articolul 21*

(1) Atunci când un stat membru constată că un produs declarat conform cu prezenta directivă nu îndeplinește cerințele

articolelor 2 și 3, ia toate măsurile pentru a retrage acest produs de pe piață, pentru a interzice introducerea pe piață sau pentru a restrânge libera circulație a acestuia.

Statul membru respectiv informează imediat Comisia cu privire la această măsură, indicând motivele deciziei luate și precizând dacă neconformitatea rezultă din:

- (a) nerespectarea articolelor 2 și 3, atunci când produsul nu corespunde specificațiilor tehnice prevăzute la articolul 4;
- (b) o aplicare necorespunzătoare a specificațiilor tehnice prevăzute la articolul 4;
- (c) lacune proprii specificațiilor tehnice prevăzute la articolul 4.

(2) Comisia consultă părțile interesate în cel mai scurt termen posibil. Atunci când Comisia constată că, după această consultare, măsurile luate sunt justificate, ea informează imediat statul membru care a luat măsurile precum și celelalte state membre cu privire la aceasta.

(3) Atunci când decizia prevăzută la alineatul (1) este motivată de o lacună a standardelor sau a specificațiilor tehnice, Comisia, după consultarea părților interesate, prezintă propunerea Comitetului menționat la articolul 19, precum și comitetului instituit prin Directiva 83/189/CEE în cazul unor lacune ale unui standard armonizat, în termen de 2 luni dacă statul membru care a luat măsurile vrea să le mențină și declanșează procedurile prevăzute la articolul 5 alineatul (2).

(4) Statul membru respectiv ia orice măsuri consideră că sunt adecvate împotriva celui care a stabilit declarația de conformitate și informează Comisia, precum și celelalte state membre, cu privire la aceasta.

(5) Comisia asigură ca statele membre să fie informate cu privire la derularea și rezultatele acestei proceduri.

CAPITOLUL X

Dispoziții finale*Articolul 22*

(1) Statele membre pun în aplicare actele cu putere de lege și actele administrative necesare pentru a se conforma prezentei directive în termen de 30 de luni de la notificarea prezentei directive ⁽¹⁾. Statele membre informează de îndată Comisia cu privire la aceasta.

(1) Prezenta directivă a fost notificată statelor membre la 27 decembrie 1988.

(2) Comisiei îi sunt comunicate de statele membre textele dispozițiilor de drept intern pe care le adoptă în domeniul reglementat de prezenta directivă.

Articolul 24

Prezenta directivă se adresează statelor membre.

Articolul 23

Comisia reexaminează, consultându-se cu Comitetul menționat la articolul 19, până la 31 decembrie 1993, funcționarea procedurilor prevăzute în prezenta directivă și prezintă, dacă este cazul, orice propunere de modificare adecvată.

Adoptată la Bruxelles, 21 decembrie 1988.

Pentru Consiliu

Președintele

V. PAPANDREOU

ANEXA 1

CERINȚE ESENȚIALE

Produsele pentru construcții trebuie să permită construcția unor lucrări care, ținând cont de aspectele economice, să îndeplinească (în ansamblu și în parte) condițiile de utilizare și care, din acest punct de vedere, să îndeplinească cerințele esențiale indicate în continuare, atunci când acestea există. Sub rezerva unei întrețineri normale a lucrărilor, aceste cerințe trebuie respectate în timpul unei durate de viață rezonabile din punct de vedere economic. Ca regulă generală, ele presupun că acțiunile exercitate asupra lucrării au un caracter previzibil.

1. Rezistența mecanică și stabilitatea

Lucrarea trebuie proiectată și construită astfel încât sarcinile care pot fi exercitate în timpul construirii și utilizării acesteia să nu ducă la unul din următoarele evenimente:

- (a) prăbușirea întregii lucrări sau a unei părți a acesteia;
- (b) deformarea într-o proporție inadmisibilă;
- (c) deteriorarea altor părți ale lucrării sau a instalațiilor sau a dotărilor ca urmare a unor deformări importante ale elementelor de susținere;
- (d) deteriorări rezultate din evenimente accidentale disproporționate față de cauza lor inițială.

2. Siguranța în caz de incendiu

Lucrarea trebuie să fie proiectată și construită în așa fel încât, în caz de incendiu:

- stabilitatea elementelor de susținere a lucrării să poată fi stabilită pe o perioadă determinată;
- apariția și propagarea focului și a fumului în interiorul lucrării să fie limitate;
- extinderea focului către lucrările învecinate să fie limitată;
- ocupanții să poată părăsi lucrarea fără să se accidenteze sau să li poată da ajutor într-un alt mod;
- să fie luată în considerare siguranța echipelor de prim ajutor.

3. Igienă, sănătate și protecția mediului

Lucrarea trebuie proiectată și construită în așa fel încât să nu constituie o amenințare pentru igiena și sănătatea ocupanților sau a vecinilor din cauza:

- unor emanații de gaze toxice;
- prezenței în aer a unor particule sau gaze periculoase;
- emisiei de radiații periculoase;
- poluării sau contaminării apei sau a solului;
- defectelor de evacuare a apelor, a fumului sau a deșeurilor solide sau lichide;
- prezenței umidității în anumite părți ale lucrării sau în suprafețele interioare ale lucrării.

4. Siguranța utilizării

Lucrarea trebuie proiectată și construită în așa fel încât utilizarea sau funcționarea ei să nu prezinte riscuri inacceptabile de accidente, cum ar fi prăbușirile, căderile, șocurile, arderile, electrocutările, rănirile în urma unor explozii.

5. Protecția față de zgomote

Lucrarea trebuie proiectată și construită în așa fel încât zgomotul perceput de către ocupanți sau de către persoane aflate în apropiere să fie menținut la un nivel la care să nu fie periclitată sănătatea acestora și să le permită să doarmă, să se odihnească și să lucreze în condiții satisfăcătoare.

6. Economia de energie și izolarea termică

Lucrarea, precum și instalațiile de încălzire, de răcire și de aerare trebuie astfel proiectate și construite, încât consumul de energie necesar pentru utilizarea lucrării să fie moderat, având în vedere condițiile climatice locale, fără să se aducă totuși atingere confortului termic al ocupanților.

ANEXA II

AGREMENT TEHNIC EUROPEAN

1. O cerere de agrement nu poate fi depusă de către un fabricant sau de reprezentantul autorizat al acestuia, stabilit în Comunitate, decât la un singur organism abilitat.
  2. Organismele de agrement desemnate de către statele membre se grupează într-o organizație. Pentru îndeplinirea sarcinilor, este necesar ca această organizație să acționeze în strânsă coordonare cu Comisia, care consultă comitetul menționat la articolul 19 cu privire la problemele importante. Dacă un stat membru desemnează mai mult de un organism de agrement, îi revine sarcina de a asigura coordonarea acestor organisme; acesta desemnează, de asemenea, organismul care este purtătorul de cuvânt în cadrul organizației.
  3. Normele de procedură comune pentru depunerea cererilor, pregătirea și acordarea agrementelor sunt elaborate de organizația formată din diferitele organisme de agrement. Ele sunt adoptate de Comisie pe baza avizului comitetului, în conformitate cu articolul 20.
  4. În cadrul organizației în care sunt grupate, organismele de agrement își acordă reciproc orice sprijin care se dovedește a fi necesar. De asemenea, organizația are responsabilitatea coordonării în cazul problemelor specifice privind agrementele tehnice. Dacă este nevoie, organizația creează subgrupe în acest scop.
  5. Agrementele tehnice europene sunt publicate de organismele de agrement, care informează toate celelalte organisme desemnate cu privire la aceasta. La cererea unui organism de agrement recunoscut, acestuia îi este comunicat pentru informare un exemplar justificativ complet al unui agrement.
  6. Taxele necesare pentru procedura de agrement tehnic european sunt suportate de solicitant în conformitate cu reglementările naționale.
-

ANEXA III

ATESTAREA CONFORMITĂȚII CU SPECIFICAȚIILE TEHNICE

1. METODE DE CONTROL AL CONFORMITĂȚII

La determinarea procedurilor care trebuie urmate pentru atestarea conformității unui produs cu specificațiile tehnice în conformitate cu articolul 13, se utilizează metodele de control al conformității indicate în continuare. Cerințele prevăzute pentru produsul sau grupa de produse determină alegerea metodelor pentru un sistem dat, precum și combinarea acestora, în conformitate cu criteriile enunțate în articolul 13 alineatele (3) și (4):

- (a) încercări de tip inițiale ale produsului realizate de către fabricant sau de către un organism desemnat;
- (b) încercări ale unor eșantioane prelevate din uzină în conformitate cu un plan de încercări prescris de către fabricant sau de către un organism desemnat;
- (c) încercări prin sondaj ale unor eșantioane prelevate din uzină, în aceasta sau pe un șantier de către fabricant sau de un organism desemnat;
- (d) încercări ale eșantioanelor prelevate dintr-un lot pregătit de către fabricant sau de către un organism desemnat;
- (e) controlul producției în uzină;
- (f) inspecția inițială a uzinei și a controlului producției în uzină efectuată de către un organism desemnat;
- (g) monitorizarea, evaluarea și aprecierea permanentă a controlului producției în uzină de către un organism desemnat.

În cadrul prezentei directive, prin „controlul producției în uzină” se înțelege un control intern permanent al producției, efectuat de către fabricant. Este necesar ca toate elementele, toate cerințele și toate dispozițiile adoptate de către fabricant să fie consemnate sistematic sub formă de reguli și proceduri scrise. Această documentație asupra sistemului de control al producției asigură o înțelegere comună a asigurării de calitate și permite verificarea obținerii caracteristicilor cerute pentru un produs, precum și eficacitatea sistemului de control al producției.

2. SISTEME DE ATESTARE A CONFORMITĂȚII

Se aplică, de preferință, următoarele sisteme de atestare a conformității:

- (i) Certificarea conformității produsului de către un organism desemnat de certificare:
  - (a) *(Sarcinile fabricantului)*
    - 1. controlul producției în uzină;
    - 2. încercări complementare ale unor eșantioane prelevate din uzină de către fabricant în conformitate cu un plan de încercări prescris;
  - (b) *(Sarcinile organismului desemnat)*
    - 3. încercări de tip inițiale ale produsului;
    - 4. inspecția inițială a uzinei și a controlului producției în uzină;
    - 5. monitorizarea continuă, evaluarea și acceptarea controlului producției în uzină;
    - 6. eventual, încercări prin sondaj ale unor eșantioane prelevate din uzină, de pe piață sau de pe șantier.
- (ii) Declarația de conformitate a produsului de către fabricant potrivit următoarelor criterii:

Prima posibilitate:

- (a) *(Sarcinile fabricantului)*
  - 1. încercări de tip inițiale ale produsului;
  - 2. controlul producției în uzină;
  - 3. eventual, încercări ale unor eșantioane prelevate din uzină în conformitate cu un plan de încercări prescris;
- (b) *(Sarcinile organismului desemnat)*
  - 4. certificarea controlului producției în uzină potrivit următoarelor criterii:
    - inspecția inițială a uzinei și a controlului producției în uzină;
    - eventual, monitorizarea, evaluarea și aprobarea permanentă a controlului producției în uzină.

A doua posibilitate:

1. încercări de tip inițiale ale produsului efectuate de către un laborator autorizat;
2. controlul producției în uzină.

A treia posibilitate:

1. încercări de tip inițiale ale produsului efectuate de către fabricant;
2. controlul producției în uzină.

3. ORGANISMELE INTERESATE DE ATESTAREA CONFORMITĂȚII

În ceea ce privește funcția organismelor interesate de atestare a conformității, se disting:

- (i) *organismul de certificare*, organism imparțial, guvernamental sau non-guvernamental, având competența și atribuțiile necesare pentru a efectua certificarea conformității potrivit regulilor de procedură și gestionare stabilite;
- (ii) *organismul de inspecție*, organism imparțial care posedă organizarea, personalul, competența și integritatea necesare pentru a exercita, în conformitate cu criterii bine determinate, operațiuni cum ar fi evaluarea, recomandarea acceptării și auditul care urmează după operațiunile de control al calității efectuat de către fabricant, de selecționare și evaluare a produselor la locul fabricației, în uzină sau în altă parte, în conformitate cu criteriile specifice;
- (iii) *laboratorul de încercări*, laborator care măsoară, examinează, testează, calibrează sau determină în orice alt mod caracteristicile sau performanțele materialelor sau ale produselor.

În cazul (i) și (ii) (prima posibilitate) din alineatul (2), cele trei funcții 3 (i)-(iii) pot fi exercitate de un singur organism sau de organisme distincte, organismul de inspecție și/sau laboratorul de încercări interesate de atestarea conformității executând în această situație funcțiile pe seama organismului de certificare.

Pentru criteriile de competență, de obiectivitate și de integritate ale organismelor de certificare, ale organismelor de inspecție și ale laboratoarelor de încercări, a se vedea anexa IV.

4. MARCA DE CONFORMITATE CE, CERTIFICATUL DE CONFORMITATE CE, DECLARAȚIA DE CONFORMITATE CE**4.1. Marca de conformitate CE**

Marca de conformitate CE este constituită de simbolul CE, așa cum apare în continuare.

Aceasta este însoțită de:

- numele sau marca distinctivă a fabricantului și, dacă este cazul, de:
- indicații care permit identificarea caracteristicilor produsului, în funcție de specificațiile tehnice;
- ultimele două cifre ale anului de fabricație;
- simbolul de identificare a organismului de inspecție respectiv;
- numărul certificatului de conformitate CE.

4.2. Certificatul de conformitate CE

Certificatul de conformitate CE indică în special:

- numele și adresa organismului de certificare;
- numele și adresa fabricantului sau a reprezentantului autorizat al acestuia, stabilit în Comunitate;
- descrierea produsului (tip, identificare, utilizare etc.);
- dispozițiile cărora li se conformează produsul;
- condițiile speciale de utilizare a produsului;
- numărul certificatului;
- condițiile și durata de validitate a certificatului, dacă este cazul;
- numele și calitatea persoanei abilitate să semneze certificatul.

4.3. Declarația de conformitate CE

Declarația de conformitate CE indică:

- numele și adresa fabricantului sau a reprezentantului autorizat al acestuia, stabilit în Comunitate;
- descrierea produsului (tip, identificare, utilizare etc.);
- dispozițiile cărora li se conformează produsul;
- condițiile speciale de utilizare a produsului;
- numele și adresa organismului desemnat, dacă este cazul;
- numele și calitatea persoanei abilitate să semneze declarația pe seama fabricantului sau a reprezentantului autorizat al acestuia.

4.4. Certificatul și declarația de conformitate sunt prezentate în limba (limbile) oficială(e) a(le) statului membru în care urmează să fie utilizat produsul.

ANEXA IV

APROBAREA ORGANISMELOR DE CERTIFICARE, A ORGANISMELOR DE INSPECȚIE ȘI A LABORATOARELOR DE ÎNCERCĂRI

Organismele de certificare, organismele de inspecție și laboratoarele de încercări desemnate de către statele membre trebuie să îndeplinească următoarele condiții minime:

1. disponibilitate în ceea ce privește personalul, precum și echipamentul necesar;
2. competență tehnică și integritate profesională a personalului;
3. imparțialitate în executarea încercărilor, în elaborarea rapoartelor, în eliberarea certificatelor și executarea monitorizării prevăzute de prezenta directivă, imparțialitatea persoanelor cu responsabilități și a personalului tehnic față de toate mediile, grupurile sau persoanele direct sau indirect interesate în domeniul produselor pentru construcții;
4. respectarea secretului profesional de către personal;
5. încheierea unei asigurări de răspundere civilă, dacă această responsabilitate nu îi revine statului în temeiul dreptului național.

Respectarea condițiilor prevăzute la punctele 1 și 2 este verificată periodic de autoritățile competente ale statelor membre.
